

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsgade 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1609 København V

Sendt per mail til: mail@sgav.dk og cap@sgav.dk

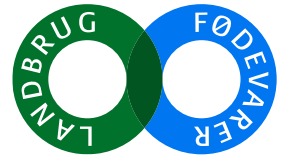
Høring om Europa-Kommissionens forslag til CAP-reform

Landbrug & Fødevarer fremsender hermed svar på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes høring om Europa-Kommissionens forslag til reform af den fælles landbrugspolitik, som blev sendt i høring på høringsportalen, den 25. juli.

Kommissionens forslag til reform af den fælles landbrugspolitik (CAP) for perioden 2028-2034 blev fremlagt den 16. juli 2025 samtidigt med forslaget til det kommende syvbudget for EU. Kommissionen lægger med forslagene op til en ny struktur, hvor blandt andet finansiering af CAP'en integreres som en del af en 'National og Regional Partnerskabsplan' (NRP). Denne nye struktur medfører blandt andet, at reglerne i CAP'en fastlægges flere forskellige steder. Det kan derfor være vanskeligt at sikre det fulde overblik over Kommissionens forslag. Samtidigt har fremlæggelsen af forslagene midt i sommerferieperioden gjort, at der ikke har været mulighed for at drøfte dem i Landbrug & Fødevarers politiske organer. De nedenfor anførte bemærkninger skal derfor ses som foreløbige, og Landbrug & Fødevarer forbeholder sig muligheden for at vende tilbage med supplerende bemærkninger.

I. Overordnede bemærkninger

Kommissionens forslag EU's syvbudget for perioden 2028-2034 lægger op til en reduktion af EU's landbrugsbudget med i størrelsesordenen 30 pct. i faste priser. Det vil negativt påvirke muligheden for at sikre EU's fødevarerforsyningsikkerhed og samtidigt understøtte en omstilling af produktionen i en mere bæredygtig retning. Forslaget til reform af den fælles landbrugspolitik peger endvidere i retning af en øget risiko for konkurrenceforvridning mellem EU's medlemslande. Det skyldes blandt andet, at der foreslås obligatoriske støtteløfter og degressivitet. Det vil på grund af den danske bedriftsstruktur ramme dansk landbrug hårdt. Foreløbige vurderinger peger i retning af at op til 30 pct. beløbet vil falde bort. Den forenkede ordning for små brug som foreslås af EU-Kommissionen kan samtidig ikke anvendes i det omfang, som Landbrug & Fødevarer ønsker, da den ikke er tilpasset til den danske bedriftsstruktur. Hertil kommer, at der åbnes for at anvende en væsentligt øget andel af de nationale EU-budgetter til koblet støtte. Forslaget rummer dog også en målsætning om øget fleksibilitet og enkelhed. Det er dog usikkert, om det vil kunne omsættes til virkelighed for landmændene. Endelig åbner forslaget for øget anvendelse af incitament. Det er dog endnu uklart, om det vil kunne anvendes til støtte konkrete miljø- og klimatiltag. Det er et helt centralt spørgsmål for Landbrug & Fødevarer, da vil være et væsentligt instrument til at stimulere en mere miljø- og klimavenlig landbrugsproduktion. Det er i den forbindelse særligt vigtigt, at der kan ydes incitamentsstøtte og investeringsstøtte for at reducere emissioner fra husdyrproduktionen, og at der i den forbindelse ikke sker en reduktion i støtten, når der indføres en afgift på CO₂e-emissioner.

II. Konkrete bemærkninger

i. CAP'en som del af en ny 'National og regional partnerskabsplan'

EU's syvårsbudget – 'Flerårige Finansielle Ramme' – for perioden 2028-2034 bliver med forslaget struktureret under fem overordnede temaer. Landbrugspolitikken bliver placeret under en af disse, i en 'National og regional partnerskabsplan' (NRP). Der er afsat en dedikeret budgetlinje til landbruget, idet den hidtidige struktur med to søjler til henholdsvis direkte betalinger og landdistriktspolitikken ophæves. I forhold til det afsatte budget argumenterer Kommissionen for, at der er tale om et minimumsbeløb, da landbruget blandt andet inden for rammerne af disse planer også vil kunne modtage støtte fra de øvrige programmer, ligesom der også vil være synergier med andre initiativer – herunder fra konkurrenceevnefonden og forskningsrammen.

I forhold til det egentlige landbrugsbudget er det ifølge de dokumenter, som Kommissionen har lagt frem, på €296 mia. i løbende priser. I indeværende periode er det samlede budget på €385 mia. Der er med andre ord tale om en reduktion på ca. 23 procent. I faste priser – og dermed købekraftsværdien – er reduktionen nærmere de 30 procent.

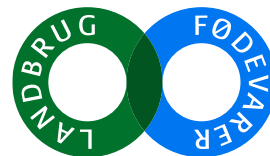
Landbrug & Fødevarer er umiddelbart tvivlende overfor mulighederne for at kunne modtage støtte under andre programmer, da der typisk vil være tale om områder, der også er blevet beskåret.

Det er i denne forbindelse også helt afgørende, hvordan CAP-budgettet fordeles mellem de forskellige medlemslande. Det er der ifølge vores foreløbige gennemgang af de tilgængelige dokumenter endnu ikke fremlagt information om. For Landbrug & Fødevarer er det helt centralt, at Danmark opretholder den nuværende andel af det samlede CAP-budget (både søjle 1 og søjle 2). Det er afgørende i forhold til at undgå konkurrenceforvridning mellem medlemslandene. Men det er også – særligt sammenholdt med den meget store reduktion i det samlede budget – helt centralt i forhold til at sikre den nødvendige finansiering af omstillingen til en mere klima- og miljøvenlig produktion – og herunder finansieringen af den grønne trepart.

Forslaget opstiller seks målsætninger for CAP'en: a) En mere målrettet indkomststøtte med henblik på at øge konkurrenceevnen; b) Gøre erhvervet mere attraktivt og fremme generationsskifte; c) Styrke landbrugets rolle i forhold til bekæmpelse af klimaændringer, bevare biodiversiteten og naturressourcer m.v.; d) Forbedre risikostyringen og modstandskraften i forhold til kriser; e) Styrke innovationen, adgang til ny viden og digital omstilling og f) Forbedre livet og arbejdsbetingelser i landdistrikterne. Disse målsætninger skal primært nås ved hjælp af en række forskellige støtteordninger, jf. nedenfor.

ii. Degressiv arealbaseret indkomststøtte

Medlemslandene skal tilbyde en degressiv arealbaseret indkomststøtte. Støtten per hektar skal differentieres på baggrund af objektive kriterier i forhold til geografisk område eller grupper af landmænd, hvor man baserer sig på landmændenes indtjening. Differentieringen skal også målrettes mod landmænd med det største behov. Her skal der være særlig fokus på unge landmænd; kvindelige landmænd; familielandbrug og små landbrug; landbrug med både animalsk produktion og planteproduktion samt landbrug i ugunstigt stillede områder (fx bjerge). Det slås fast, at unge landmænd skal have en højere støtte per hektar. Støtten per hektar skal fastlægges nationalt og være mellem €130 og €240 per hektar.

Degressivitet og støtteloft

Forslaget slår fast, at støtten per bedrift gradvist skal aftrappes efter følgende skala:

- < €20.000 → ingen reduktion
- €20.000 – €50.000 → reduktion på 25 procent
- €50.000 – €75.000 → reduktion på 50 procent
- €75.000 – €100.000 → reduktion på 75 procent
- > €100.000 → reduktion på 100 procent

Det understreges, at en bedrift er alle de enheder, som en enkelt (juridisk) person har kontrol over.

Midler, der inddrages som følge af degressivitet, kan man nationalt fastlægge i NRP skal føres tilbage til erhvervet fx i form af andre støtteordninger.

Endelig foreslår Kommissionen – gældende fra 2032, at landmænd, der modtager pension, ikke må modtage denne støtte.

Landbrug & Fødevarer er stærkt kritisk overfor en række af elementerne i forslaget om en degressiv arealbaseret indkomststøtte – og herunder også hvordan det spiller sammen med flere af de øvrige elementer i forslaget.

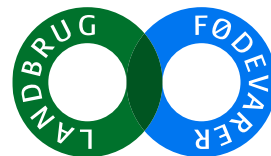
Først og fremmest drejer det sig om forslaget om degressivitet og støtteloft. Med udgangspunkt i den danske bedriftsstruktur, der afspejler en løbende markedsøkonomisk tilpasning, vil forslaget ramme dansk landbrug uacceptabelt hårdt. Foreløbige vurderinger fra eksterne eksperter peger i retning af, at det samlede tilskud til danske landbrug under denne ordning vil blive reduceret med omkring 30 procent (alt andet lige). Beregningerne peger i retning af, at medlemslandene vil blive ramt meget forskelligt af forslaget, idet en række lande har udsigt til reduktionssatser på 10 procent og derunder. Landbrug & Fødevarer opfordrer den danske regering prioriterer meget højt, at degressivitet og støtteloft bliver gjort frivilligt.

Et andet element, der skal noteres, er den meget store fleksibilitet i støtten per hektar (mellem €130-€240 per hektar), der lægges op til. Hvis gennemført vil det – ud over effekten fra degressivitet og støtteloft – kunne betyde en reduktion i støtten per hektar i Danmark på 50 procent, hvorimod støtten i en række lande vil kunne fordobles. Dermed kan den balance, som den nuværende politik bidrager til, fuldstændigt blive undermineret med betydelig risiko for konkurrenceforvridning til følge.

Forslaget, om at en bedrift defineres som alle de enheder, som en enkelt (juridisk) person har kontrol over, vil være et voldsomt indgreb i den måde, som danske landbrug er organiseret. Landbrug & Fødevarer ønsker grundlæggende, at arealbaserede tilskud – som tilskud under CAP'en i øvrigt – knytter sig til en landbrugsrelateret aktivitet, og ikke som en social ydelse i form af et tilskud rettet mod en person.

Det fremgår, at støtten hovedsageligt skal rettes mod landmænd, der udøver landbrugsaktivitet og aktivt bidrager til fødevarer sikkerheden. Landbrug & Fødevarer er optaget af, at det sikres, at alle landmænd som bidrager til den grønne trepart ved at ekstensivere eller permanent at udtage arealer fra produktionen fortsat skal kunne modtage indkomststøtte. Disse landmænd bidrager til fødevarer sikkerheden ved at gøre det muligt at have fortsat landbrugsproduktion på de arealer, der ikke tages ud af produktion.

Endelig skal det understreges, at Landbrug & Fødevarer stiller sig meget undrende overfor forslaget om at gøre dette støtteelement betinget af, at man som landmand ikke modtager en pension, fx

en folkepension. Det virker som et grundlæggende indgreb i den måde, som Danmark nationalt har besluttet at udforme vores velfærdssamfund. Det er Landbrug & Fødevarers klare opfattelse, at betingelserne for at kunne modtage dette tilskud skal ses i tæt sammenhæng med den landbrugsaktivitet man udfører. Landbrug & Fødevarer er på den baggrund stærk modstander af forslaget.

iii. Betaling for små landbrug

Kommissionen foreslår, at der etableres en mere enkel støtteordning til mindre landbrug, hvor den årlige støtte ikke må overstige €3.000. Landbrug & Fødevarer vil gerne understrege, at vi mener, at der skal etableres en ny forenklet ordning, hvor alle bedrifter, som ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse i medlemslandet, kan gå ind i ordningen. På den baggrund mener vi, at det foreslåede minimumsbeløb er væsentligt for lavt. Forslaget tager slet ikke hensyn til den danske bedriftsstruktur og de mindre bedrifters behov for en forenklet ordning.

iv. Koblet støtte

Kommissionen foreslår, at der kan gives koblet støtte til særlige sektorer og produkter. Støtten skal gives enten per hektar eller per dyr. Støtten skal sikre den nødvendige indtjening, men skal udformes så den negative påvirkning af det indre marked er begrænset. Det nuværende loft blive øget til 20 procent. Der er dog en mulighed for – under imødekommelse af en række forholdsvis brede betingelser – at give yderligere fem procent til landmænd og sektorer, som et medlemsland især ønsker at støtte.

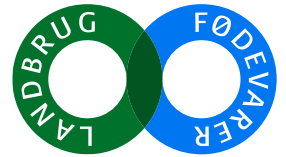
Landbrug & Fødevarer er meget kritiske over for denne forhøjelse af de nugældende lofter, der med de meget lempelige bestemmelser må forventes reelt at være på 25 procent af det nationale CAP-budget i mange medlemslande. Koblet støtte er den mest handelsforvridende støtteform, og er dermed i modstrid med den grundlæggende principper bag det indre marked. Lofterne bør derfor begrænses væsentligt sammenlignet med de nuværende regler – ikke udvides.

v. Miljø- og klimaordninger

Kommissionen foreslår, at alle medlemslande skal levere incitamenter til en række tiltag, der gælder klimaet, miljøet, dyrevelfærd m.v. Støtten – der både kan være et- og flerårig – skal gives på betingelse af, at landmanden lever op til landbrugspraksisser, der ligger ud over lovgivningskravene i det nye bedriftsforvaltningssystem (nuv. konditionalitet) og minimumsforpligtelser i EU-lovgivningen. Forordningsudkastet nævner særligt støtte til økologisk landbrug og ekstensivering af husdyrproduktionen.

Landbrug & Fødevarer vil i den forbindelse gerne udtrykke sin undren over det fokus, der er på ekstensivering af husdyrproduktionen. Selv om det kan være en løsning i områder med store permanente græsarealer – primært i forbindelse med kvægproduktionen – er det ikke den eneste løsning. Det er derfor vigtigt, at der også åbnes for andre løsninger. Det gælder ikke mindst i relation til grise- og fjerkræproduktionen, hvor ekstensivering ikke vil være en anvendelig løsning for ret mange.

Landbrug & Fødevarer lægger meget stor vægt på miljø- og klimaordninger, der er centrale i relation til ambitionerne om en omlægning til en mere klima- og miljøvenlig landbrugsproduktion. Det er dog afgørende, at støtte under disse ordninger kan gives i form af en incitamentsstøtte – det vil sige en støtte, der er væsentligt højere end det beløb, der er nødvendigt for at kompensere landmanden for øgede omkostninger og mistet indtjening. Det vil også være denne mulighed, der skal bidrage til, at alle danske landbrug kan opretholde en støtte uanset størrelse (såfremt der vedtages obligatoriske lofter og degressivitet), idet den i stedet vil stå i relation til de samfundsmæssige ydelser, der leveres. Det er i relation til den grønne trepartsaftale også helt centralt, at der kan ydes støtte

for at reducere emissioner fra husdyrproduktionen, og at der i den forbindelse ikke sker en reduktion i støtten, når der indføres en afgift på CO₂e-emissioner.

Hvorvidt muligheden for incitamentsbetalinger er en del af forslaget, er uklart. På et møde i den europæiske organisation for landmænd og andelsselskaber – Copa & Cogeca – gav en repræsentant for DG Agri udtryk for, at det ikke var en mulighed, hvis støtten kunne knyttes til en specifik produktion. Begrundelsen skulle være, at det skyldes hensyn til WTO.

Landbrug & Fødevarer er meget uforstående overfor meldingen fra DG Agri, hvis den står til troende. Der er ifølge vores oplysninger inden for rammerne af WTO-aftalen et meget stort uudnyttet råderum til at give mere af denne type. Det sættes særligt i relief af, at det samtidigt foreslås at øge den koblede støtte betydeligt. Landbrug & Fødevarer opfordrer på den baggrund kraftigt regeringen til at sikre, at der kan udbetales en reel incitamentsstøtte i forbindelse med miljø- og klimatiltag. Ifølge Landbrug & Fødevarers opfattelse vil denne mulighed også være et af de mest effektive tiltag for EU til at sikre, at man både imødekommer målsætningen om en produktion til sikring af fødevarerforsyningssikkerheden, og samtidigt sikrer en mere miljø- og klimavenlig landbrugsproduktion.

I forhold til den tekniske del, beskrives ikke i forslaget, om det fortsat vil være muligt at give såkaldte engangsbetalinger, som det i dag er muligt under artikel 70 i forordning 2021/2115. Da denne mulighed anvendes i Danmark, er det vigtigt at den fortsat kan anvendes. Ligeledes er det vigtigt, at 1-årige ordninger kan håndteres lige så enkelt, som det i dag kan gøres under bioordningerne.

vi. Risikostyring

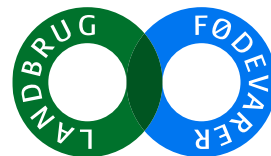
Kommissionens foreslår, at det skal være obligatorisk for medlemslandene at give støtte til forskellige risikostyringsværktøjer. Støtte er dog betinget af tab på mere end 20 procent. Hertil kommer, at det beløb, der p.t. på EU-plan er afsat i form af en 'landbrugsreserve', som kan anvendes til markedsbalancer inklusiv dem, der skabes af handelsforvridninger på de internationale markeder, fordobles. Desuden har medlemslandene mulighed for at anvende midler i deres nationale partnerskabsplaner til krisebetalinger til landmændene i forbindelse med naturkatastrofer og ekstremt vejr, som medfører tab på mere end 30 procent. Det er Landbrug & Fødevarers umiddelbare forståelse, at midler til dette skal findes udenfor det budget, der er direkte allokeret til CAPen.

Landbrug & Fødevarer er som udgangspunkt kritisk i forhold til etablering af obligatoriske risikostyringsinstrumenter. Det gælder blandt andet i forhold til forsikringsordninger, som risikerer have en meget lav konkret udnyttelse. Som udgangspunkt skal der i givet fald være fokus på forebyggende tiltag.

Der er uklarhed omkring reglerne for refinansiering af den foreslåede krisereserve ('landbrugsreserve') og om præcist hvor skillelinjen er mellem anvendelse af krisereserven og krisebetalinger til landmændene. Hvis refinansieringen ultimativt kan føre til en generel ensartet procentuel reduktion af CAP-budgettet i alle EU-lande, er det Landbrug & Fødevarers klare holdning, at særligt klimarelaterede krisetiltag skal finansieres inden for rammerne af de nationale CAP-budgetter og partnerskabsplaner.

vii. Investeringsstøtte

Kommissionen foreslår, at medlemslandene skal tilbyde investeringsstøtte, der skal bidrage til bidrage til en øget modstandsdygtighed – særligt i relation til klima og vand. Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at der skal tilbydes investeringsstøtteordninger. Det vil være et centralt element blandt andet i forhold til sikre de nødvendige investeringer i nye climateknologier. Det er

særligt vigtigt, at der kan ydes investeringsstøtte til reduktion af emissioner fra husdyrproduktionen, og at der i den forbindelse ikke sker en reduktion i støtten, når der indføres en afgift på CO₂e-emissioner.

Det er vigtigt, at det fortsat er muligt at anvende standardomkostningsmetoden på alle typer og størrelser af investeringer, der gives tilskud til, da dette forenkler ansøgningsprocessen.

viii. Unge landbrugere

Forslaget har stor fokus på unge landmænd og generationsskifte i erhvervet. Konkret skal alle medlemslande blandt andet tilbyde en etableringsstøtte. Støtten kan højst udgøre €300.000, og kan også ydes til etablering af andre virksomheder med tilknytning til landbruget i landdistrikterne. Herudover skal alle lande fastlægge en strategi for generationsskifte, samt fastlægge en 'startpakke' for unge landmænd. Den skal blandt andet indeholde en højere degressiv indkomststøtte til unge landmænd, en højere støtteprocent for investeringsstøtte og en målretning af ordningen for små landbrug til unge landmænd.

Landbrug & Fødevarer støtter en fokuseret indsats for at understøtte generationsskifte og etablering af nye virksomheder i landdistrikterne. Der skal dog være tilstrækkelig rummelighed i reguleringen, så man kan tage hensyn til de specifikke nationale forhold og behov, der gør sig gældende i de enkelte medlemslande. Det gælder også i forhold til valget af, hvilke instrumenter, der er relevante at anvende.

ix. Bedriftsforvaltning

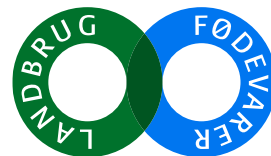
Kommissionen foreslår, at der til erstatning af det nuværende system med konditionalitet etableres et nyt system kaldet 'bedriftsforvaltning' ('*Farm stewardship*'). Det skal sikre overholdelse af en række gældende lovgivningsmæssige krav (forskellige EU-direktiver og -forordninger) i forhold til klima, miljø, sundhed, plantesundhed, plantebeskyttelsesmidler, dyrevelfærd og ansattes arbejdsvilkår (det nuværende 'social konditionalitet').

Hertil kommer, at medlemslandene skal fastlægge 'beskyttende landbrugspraksisser' i forhold til kulstofrige jorder og permanente græsarealer; erosion, afgrøderotation samt forurening af vandveje. Hermed forsvinder de nuværende GLM-krav, om end de beskyttende landbrugspraksisser i et vist omfang vil erstatte det. Certificerede økologer anses for at være grønne per definition.

Overtrædelser vil blive sanktioneret på linje med de nuværende regler: Det vil sige en støttereduktion på tre procent ved uforståelige overtrædelser. Bedrifter under 10 ha undtages fra kontrol og sanktioner.

Landbrug & Fødevarer noterer sig Kommissionens forslag, og understreger, at det er helt centralt at det skal sikre en reel forenkling for landmændene. Det gælder ikke mindst i forhold til 'beskyttende landbrugspraksisser'. Det er helt centralt, at der bliver tale om få, og fagligt begrundede tiltag med udgangspunkt i forholdene i de enkelte medlemslande.

Kommissionen ønsker at forenkle kontrollen af bedriftsforvaltningskravene ved at decentralisere kontrollen. Landbrug & Fødevarer er helt uenig i, at dette vil medføre en forenkling. For en del år siden gennemførte man i Danmark en centralisering af kontrollen af bedriftsforvaltningskravene, netop for at forenkle kontrolsystemet. Det er væsentligt, at denne kontrolmodel kan fortsætte – også fremadrettet.

III. Afsluttende bemærkninger

Den fælles landbrugspolitik er en central lovgivningsmæssig ramme for danske landmænd samt landbrugs- og fødevarevirksomheder, hvor særligt sikringen af lige konkurrencevilkår på tværs af det indre marked er afgørende. Landbrug & Fødevarer ser frem til en løbende og tæt dialog om forslaget.

Med venlig hilsen

Niels Lindberg Madsen
EU-politisk chef

EU & Frø

M +45 2724 5623

E nlm@lf.dk